

כניסת יום טוב - ירושלים 6:38

עלון לפרשת השבוע

צאת יום טוב - ירושלים 7:52. ר"ת 8:31

חג הפסח - זמן חרותנו (תשפ"ד)

ובסוף ההגדה "עירין קדישין" שנדפסה אחר גזירות שנת תש"ה, מובא בסופו מהמוציא לאור: "והנה אני המוציא לאור ראיתי בעיני בשנת תש"ד במחנות אונגריין, שהיה עת צרה ליעקב, שאלו שאמרו זאת המאמר כולם ניצלו בעזרת השם".

(הגדת אוצר המדרשים)

ערב פסח ותענית בכורות

משכימין להתפלל שחרית כדי שייפיקו לגמור הסעודה לפני סוף זמן אכילת חמץ. אין אומרים "מזמור לתודה" ולא 'א-ל אך אפים' ולמנצח'.

הבכורים מתענים בערב פסח, וכן מי שבנו הקטן בכור, אביו מתענה עבורו עד שיגדל.

ויראו הבכורות להשתתף אישית בסיום מסכת בערב פסח ולטעום מסעודת הסיום. ואף אם הם עצמם לא סיימו את המסכת, מצטרפים למסיים. ובשעת הדחק אפשר לסמוך על שמיעת הסיום דרך הטלפון ("מעדני שלמה" בשם הגרש"ז אויערבאך זצ"ל).

אסור לאכול מצה בערב פסח. וכופתאות (קניידלאך) מותר לאכול, אך משעה עשירית (3.57) אסור לאכול כל דבר העשוי מדגן כדי שיאכל המצה לתאבון.

אסור להסתפר אחר חצות (12.38).

ראוי להתפלל מנחה גדולה, ואחר כך יאמר סדר הקרבת "קרבת פסח".

תזכורת למכירת חמץ

סוף זמן אכילת חמץ - מגן אברהם 9:54, הגר"א 10:26.
סוף זמן שריפת חמץ - מגן אברהם 11:16, הגר"א 11:32.
יראה לצחצח שיניו היטב, קודם סוף הזמן הנ"ל.
בעלי שיניים שיש להם "כתר" או סתימות יראו להמנע מלשתות חם 24 שעות קודם הזמן הנ"ל, כדי שלא יבלע מהחמץ ואח"כ יפלוט.
לא לשכוח לרוקן ולנקות את שקית שואב האבק.

תפלת ערבית

מזדריזין להתפלל בזמן (ס' תע"ב מ"ב, ב) תפילת יום טוב. אחר תפילת לחש אומרים הלל שלם עם ברכה, ואומרים אותו בנעימה. האר"י הק' אמר שתפילת ערבית של ליל הפסח היא אחת המסוגלות ביותר מכל תפילות השנה. ויש להתאמץ ביותר (למרות העייפות מהכנות הפסח) להתפלל בהתלהבות ובכוונה.

מי הראשון שהקריב קרבן פסח?

בפרקי דרבי אליעזר (פרק כ"א) כתוב וז"ל, הגיע ליל יו"ט של פסח אמר להם אדם לבניו בליל זה עתידין ישראל להקריב קרבנות פסחים, הקריבו גם אתם לפני בוראכם. הביא קין מותר מאכלו קליות זרע פשתן, והבל הביא מבכורות צאנו ומחלביהו, כבשים שלא נגדדו לצמר. ונתעב מנחת קין ונתרצית מנחת הבל, שנאמר (בראשית ד, ד-ה) "וישע ה' אל הבל ואל מנחתו". הרי מבואר דכבר בראשית הבריאה נקבע ליל הפסח ליום הקרבה והתקרבות להשם יתברך.

הברכה והשפע היורדים בליל פסח

וראה עוד שם (בפרק ל"ב) שגם הברכות שביקש יצחק לברך את עשו בפסח היו, וז"ל, הגיע ליל פסח וקרא יצחק לעשו ואמר לו, בני, זה הלילה כל העולם כולו אומרים בו הלל, ואוצרות טללים נפתחים בזה הלילה, עשה לי מטעמים שאברכך. שמעה רבקה ואמרה ליעקב, בני, הלילה הזה אוצרות טללים נפתחים בו (מכאן נהגו לומר תפילת "טל" במוסף ביום ראשון של החג), העליונים אומרים שירה, הלילה הזה עתידים בניך להגאל מיד מצרים, הלילה הזה עתידים לומר שירה, עשה מטעמים לאביך שיברכך. מבואר כאן שבלייל פסח כל העולם מהלל ושר לבורא כל העולמים, ואוצרות הברכה והשפע נפתחים ובני ישראל מתברכים.

מבואר בדברי חז"ל הנ"ל, שלא רק יציאת מצרים היא הסיבה להודות ולהלל, אלא יום הפסח הוא יום שמסוגל עוד מששת ימי בראשית להוריד שפע ברכה והצלחה ושערי שמים פתוחים, ולכן כל בני עולם מהללים ומשבחים להבורא יתברך שמו, ועל כן נקבע יום זה כיום יציאת מצרים. ולפי זה מבואר, דהלל של ליל הסדר אינו מברך עליו, דאין זה קריאת הלל גרידא, אלא שירה חדשה שיבחו גאולים.

ערב פסח - סגולה נפלאה

סגולה נפלאה לקרוא בערב פסח את "איגרת הקודש" מהמקובל האלוקי רבינו שמשון מאוסטרופולי זצ"ל הי"ד. וכתב שכל מי שמעיין הסוד הנפלא והנורא הזה על מכונו, ובפרט בערב פסח, מובטח לו שיניצל באותה שנה מכל מכשול וממיתה משונה, ושום אדם לא ימשול בו, וכל אויביו יפלו תחתיו, והוא על במותימו ידרוך, ובכל אשר יפנה יצליח ובכל עסקיו ירויח, עד ביאת הגואל אמן סלה.

להקפיד לברך את הילדים כנהוג בכל ליל שבת קודש, ושהוא מסוגל מאוד לברכה, וכמבואר בפרקי דרבי אליעזר המובא לעיל, שיעקב נתברך מיצחק בליל פסח, ע"ש.

הלכות והנהגות לליל הסדר

א) בקידוש - אף אם רק בעה"ב מקדש, מ"גם שאר בני הבית יחזיקו את הכוס שלהם. נהגו ללבוש קיטל בליל הסדר.

ב) בברכת שהחיינו - יכוונו על כל מצוות הלילה (לדעת רבינו הגר"א יש 64 מצוות בליל הסדר), ולכן אף נשים שכבר בירכו "שהחיינו" בהדלקת הנר, יכולות לענות אמן.

ג) כרפס - אוכל בהסיבה כמו שאר הסעודה. ואע"פ שיש בו רמז ס' פרך, הרי גם במצה יש רמז לעבדות ובכל זאת אוכלים אותה בהסיבה.

ד) ארבע כוסות - חייב לשתות יין לד' כוסות ולא מיץ ענבים, והוא עפ"י הרשב"ם בפסחים (קח): דיש דין שמחה בד' כוסות, וכיון שאין בו אלכוהול, אינו משמח, ולשמחה בעיני דוקא יין. וגם נשים יתכן דחייבות לקיים המצוה ביין דוקא. ומי שקשה לו לשתות יין לבד, יכול לשתות יין דל כוהל או לערב יין במיץ ענבים.

ה) מגיד - ראוי שכל אחד יאמר בעצמו את כל ההגדה עם בעל הבית (ולא שיצאו ידי חובה בשמיעה מבעה"ב). ראוי שלא לשתות שאר משקין בזמן ההגדה, שאין זה מכבוד ההגדה להפסיק ולשתות בזמן אמירתה. ואין לומר את ההגדה בהסיבה אלא באימה ויראה. וכן אין ראוי לדבר שלא לצורך בזמן אמירת ההגדה.

ו) מוציא מצה - לכתחילה חייב לאכול 5 כזיתי מצה, 2 הראשונים כנגד המוציא וכנגד אכילת מצה, ואחד כנגד כורך ושניים נוספים באפיקומן, כנגד קרבן פסח וחגיגה עמו.

ז) תנאים לקיום המצוה: שיעור הכזיתים, תוך כדי אכילת פרס 2-3 דקות, בהסיבה, בכוונה, ובלי הפסק בדיבור. לאחר שבעל הבית מברך "על אכילת מצה" יטעם משהו, ואח"כ יחלק את ה"כזיתים" לכל המסובין, דאם לא כן הוי הפסק.

ח) אפיקומן - יש להקפיד לאכול האפיקומן קודם זמן חצות, והשנה עד 12:37. ויש לדקדק בזה אפילו אם הוא סמוך על שולחן של אחרים שאינם מקפידים על זה. מותר לשתות תה אחר אכילת אפיקומן.

ט) אחר הסדר חייב לעסוק בהלכות פסח ולספר ביציאת מצרים עד שתחטפנו שינה. ויש שקוראים אחר הסדר "שיר השירים" (לוח ארץ ישראל).

קריאת שמע על המיטה אומרים רק פרשה ראשונה וברכת "המפיל" שלילה זה שמור מן המזיקין.

ט) בשחרית אומרים הלל שלם, קדיש תתקבל, מוציאין שני ס"ת ואומרים י"ג מידות ורבונו של עולם, י-ה א-לי, אשרי.

ותפילת טל יש נוהגים לומר קודם מוסף (לוח ארץ ישראל), ויש נוהגים בחזרת הש"ץ (וכ"כ ב"מעשה רב" ובלוח וילנא). ויש נוהגים ללבוש קיטל בתפילת טל. מכריזים קודם מוסף "מוריד הטל". שיר של יום "בצאת ישראל" מזמור קי"ד.

י) מוצאי יו"ט ראשון - יתפלל מעריב בזמן, כדי שיהיו שבע שבתות, ויזכור לומר "מוריד הטל", "ותן ברכה", "אתה חוננתנו", "יעלה ויבא", וספירת העומר. בהבדלה מתחילין 'בורא פרי הגפן'. הגר"א הקפיד על האומרים "גוט ואך" במוצאי יו"ט לחול המועד.

נקודות ללימוד ולעיין לליל הסדר

א) ליל הסדר כיום חינוך, לכן הכל צריך להיות לכתחילה ולא רק בדיעבד.

ב) חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים, ולכן ניתנו מצוות הלילה שיגיע להכרה ולהרגשה שכאילו בעצמו יצא ממצרים.

ג) חיוב הכרת הטובה ההודאה השירה וההלל בלילה זה, וחייב זה מביאו למחויבות ללימוד התורה ולשעבד נפשו להש"ת.

ד) מדוע לא מוזכר שמו של משה רבינו בהגדה? "אני ולא מלאך אני ולא שרף" וכו', מאידך רק על התורה מוזכר "זכרו תורת משה", כי רק זה יקרא על שמו לעולם.

ה) "אילו הביאנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה דיינו", מה היינו עושים בלי תורה? אלא היינו מקבלים ומקיימים את התורה מדין עבד - הכרת הטוב, אך לאחר מתן תורה עלינו לדרגה של "בנים אתם לה' אלקיכם".

"על אבא לא שואלים שאלות"

בתחילת ליל הסדר עשה האדמו"ר יששכר דוב מבעלזא זצ"ל כל מיני שינויים, חילק אגוזים וקליות, עקר את הקערה ממקומה ועוד, ובנו ר' אהרן (לימים האדמו"ר מבלעזא זצ"ל) לא שאל "למה". עד שכבר פקעה סבלנותו של האבא האדמו"ר, ואמר לו: "אהרלה, אני עושה כל כך הרבה שינויים, מדוע אתה לא שואל "מה נשתנה"? ענה לו בנו בתמימות: "על אבא לא שואלים שאלות, אבא, אתה יכול לעשות מה שאתה רוצה, והרי כך לימדתני, על אבא לא שואלים שאלות".

על אבינו שבשמים לא שואלים שאלות, ואם אדם בכל אופן קשה לו ושואל "למה", שיקדים ויאמר "אבא... אבא'לה, למה?" והגמרא בסוף תענית אומרת שהתשובה תבוא, לעתיד לבוא, עתיד הקב"ה לעשות מחול לצדיקים והוא יושב ביניהם בגן עדן וכל אחד ואחד מראה באצבעו ואומר "הנה אלקינו זה קיינו לו ויושיענו, זה ה' קיינו לו נגלה ונשמחה בישועתו". מידת הדין כביכול "אלוקינו" יתברר שהוא מידת הרחמים "זה השם".

מי שיזכה להיות במחול לצדיקים הוא יזכה לקבל תשובה על השאלה.

ליל הסדר כליל חינוך

הגאון מטשעבין והאדמו"ר רבי אהרן מבעלזא זצ"ל השתתפו בבר מצוה, וכאשר חתן בר המצוה התכבד בזימון (כנהוג לכבדו בזימון הראשון מדאורייתא לרגל היכסנו לעול המצוות) רמז לו האדמו"ר מבעלזא בברכת בורא פרי הגפן, שישתה את כל הכוס של הברכה. תמה הגאון מטשעבין, והלא רוב כוס מספיק? ענה לו ר' אהרן, אני מבין את קושית מר, אך הרי זה יום חינוכו, וביום החינוך צריך לעשות הכל לכתחילה ולא רק רובו ככולו אלא כולו ממש. ולכן גם בחנוכה שהוא יום חינוך המזבח לא הסתפקו בהיתרים של "טומאה הותרה בציבור", אלא ביקשו להדליק את המנורה בשמן זית טהור, ועל כך מסרו נפשם. כן הוא הדבר בליל הסדר שהוא לילה שמתחנכים בו למצוות, ועל ידו האדם רואה את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים, לכן יש לעשות את כל מצוות הלילה מדין לכתחילה ובהידור רב ולא רק מצות אנשים מלומדה. כי בליל החינוך הכל נעשה מעיקר הדין וכפי שנצטוינו ע"י הבורא יתברך שמו.

תכלית ליל הסדר לפי "אור החיים" הק'

בשנה אחת כאשר נכנס האדמו"ר בעל ה"ישמח ישראל" מאלכסנדר לבית מדרשו לערוך את הסדר, נענה ואמר לפני הקהל "מי שאיננו מאמין כי גם הרשע הגדול ביותר יכול להתהפך בלילה הקדוש הזה לצדיק גמור - הוא הוא אותו רשע הנאמר בהגדה!"

וכשהגיע לשלחן בו ערך את הסדר, פרץ בקול שאגה "קדש!" "יהודי!" "קדש את עצמך, אל תחמיץ את ההזדמנות הניתנת לך בלילה הזה לעלות ולהתעלות.

ונראה דהמקור להנ"ל הוא דברי "אור החיים" הק' בפר' בלק (במדבר כג, כב), "א-ל מוציאם ממצרים", "מוציאם" אמר ולא הוציאם, אמרו יודעי פנימיות התורה כי כל ליל פסח מתבררים כוחות הקדושה, כי לא יציאה ראשונה לבד אלא בכל שנה ושנה מוציאם מחדש, כי ה' מוסיף ומחזק אותם לרוממה.

הרי מבואר בדבריו הק' דבליל הסדר הקב"ה ממש מוציא אותנו ממצרים, וכל אחד מה"מצרים" שלו, מלשון "מיצר", והצרות שלו, אם ברוחניות ואם בגשמיות, כולנו נגאלין הלילה הזה!! ולכן קבעו מטבע של ברכה "אשר גאלנו" (ממש) וגאל את אבותינו."

ובינה נא זאת, הרי אומרים תחילה "גאלנו" על עצמנו ואח"כ מזכירים "אבותינו". הברכה היא הביטוי וההרגשה על גאולתנו ממש, "ונודה לך שיר חדש על גאולתנו ועל פדות נפשנו" כן יהי רצון.

"זכרו תורת משה עבדי"

מדוע לא נזכר משה רבינו בהגדה? ויוציאנו ה' לא על ידי מלאך ולא על ידי שרף ולא על ידי שליח (זה משה רבינו) אלא הקב"ה

בכבודו ובעצמו. כי הכל מאתו יתברך, אין לייחס שום כוח לאדם הנברא, אלא לבורא לבדו. וכל הכוחות והפעולות בעולם של השליחים והשתדלנים למיניהם הם רק מאתו יתברך. ולכן אין משה רבינו מוזכר בהגדה, כי אין השבח תלוי במשה רק בהשם יתברך. ולכן כתוב "ויאמינו בה' ובמשה עבדו", כלומר, לא נאמר זה לגדולת משה, אלא האמינו שה' עושה הכל ומשה אינו אלא עבדו (עפ"י פירוש רבינו הגר"א).

ורק התורה נקראת על שם משה, כמו שאומר הנביא מלאכי (ג, כב) בהפטרת שבת הגדול "זכרו תורת משה עבדי אשר צויתי אותו בחורב על כל ישראל". אם אדם לומד תורה ומחדש הלכה זה יקרא על שמו לנצח נצחים, אבל אפילו אם יבנה עיר ויציל את עם ישראל, זה לא יקרא על שמו ואפילו לא שליח, כי הכל הכל מאתו יתברך, רק לימוד התורה, ביאור בגמרא, חידוש בתוספות - זה יקרא על שמך לנצח נצחים. "זכור תורת משה עבדי!"

ספירת העומר - ההכנה לקבלת התורה

לאחר ליל הסדר, מגיעים להרגשה וההכרה של הכרת הטובה על אשר השי"ת גאל אותנו ולא רק את אבותינו, ואנו עוד מברכים על כך "אשר גאלנו", הרי מדין הכרת הטוב נפשו חייב לו", אנו משתעבדים להבורא יתברך שמו, ומכינים את עצמנו לקבלת התורה ע"י ספירת העומר להתרומם ולהתעלות לדרגת "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש", "אלה הדברים אשר תדבר אל בני ישראל" לא פחות ולא יותר.

שבת חול המועד

קבלת שבת: אין אומרים 'לכו נרננה' ו'במה מדליקין', אלא 'מזמור שיר ליום השבת' ו'ה' מלך' וקדיש יתום. ויש אומרים 'לכו נרננה' בדילוגים.

שחרית מתפללים תפילת שבת עם יעלה ויבוא, חצי הלל, קדיש תקבל. ויש נוהגים לקרוא "שיר השירים" ממגילה כשרה, ומברכים מקרא מגילה ושהחינו, קדיש יתום. מוציאים שני ס"ת. במוסף מתפללים של יו"ט ומזכירים של שבת.

(פסקים והנהגות מהגדה של פסח לרבינו הגרי"א זצ"ל)

שביעי של פסח

א) מדליקים "נר נשמה" עבור הנפטרים, ואומרים "יזכור", הזכרת נשמות, (א-ל מלא רחמים וכו'), ויש להקפיד לאמרו בנחת ובכוונה, ואומרים 'אב הרחמים', אשרי. ואין אומרים "י-ה א-לי" (כיון שמזכירים נשמות).

אומרים "ותערב" אם יש כהן (אפילו רק אחד). שיר של יום מזמור י"ח.

ב) אין אומרים "שהחינו" לא בהדלקת הנרות ולא בקידוש.

ג) "אב הרחמים" - אומרים בשבת שאחרי חג פסח, שהוא

בשבתות של ספירת העומר, שתקנו לומר "אב הרחמים" מפני הגזירות שארעו בהם (ולהגר"א אין אומרים). ולא אומרים 'צדקתך'.

(ד) מצוה להמנע מסעודה בערב יום טוב משעה 3:57.

סעודה שלישית בשביעי של פסח

כתב בספר "מעשה רב" מהגר"א (אות קפ"ה) "והיה מחבב מאד מצות אכילת מצה כל שבעה. וביום טוב אחרון היה אוכל סעודה שלישית אע"פ שלא היה אוכל סעודה שלישית בשאר יו"ט, מפני חביבות אכילת מצה שזמנה הולך לו".

מוצאי פסח - לא להכשל בחמץ

כדי לא להכשל ח"ו בחמץ שער עליו הפסח אם לא נמכר, או לחוששים לדעת רבינו הגר"א (וכן דעת החזו"א), שאין לסמוך על מכירת חמץ הנהוגה כיום לחמץ ודאי. נציין את הקוד המצוי על רוב המוצרים שמציין את תאריך היצור הלועזי של המוצר. הקוד השנה המציינן ייצור לאחר הפסח הוא 4120 ומעלה.

פירושו - הסיפורה השמאלית היא שנת היצור דהיינו 2024, והמספרים הימניים יום היצור, שזה 120 יום מתחילת השנה הלועזית, דהיינו יוצר לאחר הפסח. כי פסח השנה מסתיים ב- 29/4 שזה 120 יום מתחילת השנה הלועזית. ולכן מוצרים שהתאריך שלהם מקוד 4120 ומעלה פירושו שיוצרו מיום ראשון שאחרי חג דפסח, (דהיינו 29.4.24). ועדיין יש לדון על הקמח שיתכן שנלתת לפני הפסח.

אסרו חג

(א) משכימים להתפלל שחרית ולהניח תפילין.
(ב) אין אומרים למנצח. (ברמ"א ריש סי' קל"א) מבואר שאומרים, וכ"כ בלוח ארץ ישראל. אך הוסיף במוסגר שיש שאין אומרים. ובאגרות וכתבים "דרך אמונה" כתב, שה"חזון איש" לא היה אומר למנצח באסרו חג). ויסוד הדברים שביום טוב שני גם לבני ארץ ישראל מקרי יום טוב. (הליכות ומנהגים להרב זלניק). וכ"כ בהליכות שלמה (תשרי פי"ב סע"כ ד"ד) שא"א למנצח.
(ג) נוהגין להרבות קצת באכילה ושתייה (סי' תכ"ט, ב).

מדוע לא נזכר שמחה בפסח?

ביאר בדרשות חתם סופר (פסח תקצ"ג דף רעג ע"ב): אמרתי טעם שלא נזכר שמחה בפסח כי לכאורה א"צ כלל לעורר האדם הישראלי לשמוח ביום המקודש לאות בין ה' ובינינו, יום עסק מצה ושימור מצה היש שמחה גדולה מזה. אך קיימא לן במס' מועד קטן אין שמחה אלא באכילה ושתייה, דמשו"ה אכלו ביוהכ"פ בחינוך ביהמ"ק, על כן הוצרך לצוות שמלבד עשיית המצוה שהיא עונג נפשי ורוחני, עוד "ושמחת בחגך", היינו באכילה ושתייה שמחת הגוף. אנשים בראויה להם ונשים

להם. וא"כ תינח בשארי יו"ט, אמנם בפסח שמצות החג היא אכילת מצה ומרור, א"כ אין צריך לעורר על השמחה כי המצוה היא השמחה שאין למעלה הימנה, והמצוה היא באכילה גופנית וגם רוחנית שניהם יחד, וא"צ לצוות על השמחה.

יהי רצון שנזכה לאכול מן הזבחים ומן הפסחים שמחים בבנין עירך וששים בעבודתך, ונזכה לשירה חדשה שבחו גאולים על גאולתנו ועל פדות נפשנו. **בברכת פסח כשר ושמח!**

שיעורי המצוות

כזית מצה (הראשון שהוא מהתורה): לחומרא כ-30 גרם. **לשאר כזיתים** (שהם מדרבנן): כ-15 גרם (למי שקשה לו בשיעור הנ"ל).
כזית מרור דרבנן: 28 גרם, ולמי שקשה אפשר להקל כ-20 גרם.
אכילת כזית בכדי אכילת פרס: 4-2 דקות.
רביעית: לדעת החזו"א - 150 גרם.
לדעת הגר"ח נאה - 86 גרם.

ספירת העומר

החינוך (מצוה ש"ו) מבאר טעם מצות "ספירת העומר" המופיעה בפרשתנו (כג, טו-טז), כי ספירת הימים מבטאת את הצימאון וההשתוקקות ליום קבלת התורה, וז"ל, "לפי שכל עיקרן של ישראל אינו אלא התורה וכו', והיא העיקר והסיבה שנגאלו ויצאו ממצרים, כדי שיקבלו התורה בסיני ויקיימוה. ומפני כן נצטוינו למנות ממחרת הפסח עד יום נתינת התורה, להראות בנפשנו החפץ הגדול אל היום הנכבד הנכסף, לליבנו כעבד ישאף צל, וימנה תמיד מתי יבוא העת הנכסף אליו שיצא לחירות, כי המנין מראה לאדם כי כל ישעו וכל חפצו להגיע אל הזמן ההוא".

לרפואת ר' יחיאל מיכל בן מרים גיטל
לרפואת שמריהו בן יונה
לרפואת יהונתן אלכסנדר בן רוחמה מלכה
לרפואת אוהד בן זילפה
לרפואת מאיר בן פנינה דבורה
לרפואת אלתר מנחם מנדל בן רייזל
לרפואת בצלאל בן רבקה
לרפואת אסתר טובה בת דבורה

לרפואת מרים רבקה בת יעל
לרפואת אביבה בת אסתר
לרפואת מצדה בת רחל
לרפואת רחל שרה בת דבורה
לרפואת רחל בת זוהרה
לרפואת מרים בת כוכבה
לרפואת עליזה בת מרים
לרפואת ברינדל שרה בת ריצל צביה

לע"נ ר' יחיאל יהושע בן מרדכי אברהם זצ"ל
לע"נ הרב חנוך ראובן בן ישראל ישעיה זצ"ל
לע"נ הרב אברהם משה ב"ר יוסף זצ"ל
לע"נ ר' יצחק בצלאל בן ר' יוסף זצ"ל
לע"נ הרב שמואל בן שמעון זצ"ל
לע"נ ר' מאיר דוד ב"ר כ"ץ זצ"ל
לע"נ הרב עמרם בן שמחה זצ"ל
לע"נ הרב חנוך דוד ב"ר יצחק זצ"ל
לע"נ ר' דוד יצחק ב"ר יעקב זצ"ל
לע"נ מרים בת אסתר ע"ה
לע"נ חנה בת עיישה ע"ה
לע"נ אסתר מלכה בת ר' צבי ע"ה

לעילוי נשמת

הר"ר יעקב זאב בן הרב דוד זצ"ל
נלב"ע כ"ג אדר תשס"ו
ווגתו מרת חיה בת ר' יצחק ע"ה
נלב"ע י"ב ניסן תשס"ו
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת

הגאון הגדול רבי ישראל
ב"ר שניאור זלמן גרוסמן זצ"ל
נלב"ע כ"ג אדר תשס"ז
ורעייתו הרבנית מרת גוטא פערל ע"ה
בת ר' יוסף זצ"ל
נלב"ע ט' אדר תשע"ב
ת.נ.צ.ב.ה.

אין לקרוא בשעת התפילה
וקריאת התורה
הנצחות הארות והערות
בטלפון 0527614526

דפוס השושנים 02-5327402